

Dobryden` A.V.

*Ph.D in Pedagogics, Associate Professor.
of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University
(Ukraine, Uman)*

METHODOLOGICAL ASPECTS OF PREPARATION OF THE FUTURE TEACHER FOR PROFESSIONAL SKILLS

Добридень А.В.

к.пед.н., доцент

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(Україна, м. Умань)*

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

The analysis of theatrical part of the content of preparation of future teachers, forming of the psychological readiness to creative usage of the received knowledge, skills and abilities is represented in the article. The main branches of pedagogical skills as a means of personal and professional development and inception of the system of distant learning Moodle during the preparation of the future teachers are considered.

У статті представлено аналіз театральної складової змісту підготовки майбутніх учителів, формування психологічної готовності до творчого використання здобутих знань, умінь і навичок. Розглянуто основні напрямки педагогічної майстерності як засобу особистісного і професійного розвитку та впровадження системи дистанційного навчання Moodle у підготовці майбутніх учителів.

Key words: *professional skills, psychological readiness, theatrical art, Moodle platform, student.*

Ключові слова: *професійна майстерність, психологічна готовність, театральне мистецтво, система Moodle, студент.*

Процес використання педагогічної майстерності у підготовці майбутніх учителів розглядається як система та сукупність цільового, мотиваційного, змістового, процесуального, контрольо-регулюючого компонентів. *Цільовий*

компонент відображає спрямованість дослідно-експериментальної роботи на формування психологічної готовності майбутніх педагогів до використання педагогічної майстерності у професійній педагогічній діяльності; *змістовий* – розроблений і теоретично обґрунтований зміст театральної складової вищої педагогічної освіти; *процесуальний* – сукупність форм, методів, засобів реалізації змістового компонента підготовки; *контрольно-регулюючий* – використання адекватної системи методів і засобів діагностики психологічної готовності студентів до використання педагогічної майстерності у навчально-виховному процесі.

Для забезпечення цілеспрямованості, комплексності та системності педагогічної майстерності у підготовці майбутніх учителів слід дотримуватися таких принципів як: гуманістична спрямованість, культуровідповідність, актуальність змісту підготовки, свідомість й активність суб'єктів навчання, зв'язок теорії з практикою, доступність, послідовність, цілісність, інтеграція, індивідуальний та диференційований підходи, партнерський характер взаємин між суб'єктами навчально-виховного процесу.

Ефективність досліджуваного процесу залежить від забезпечення таких педагогічних умов: відбору та координації змісту театральної складової підготовки майбутніх учителів, організації навчально-виховного процесу та стимулювання пізнавальної діяльності студентів.

Театральна складова змісту загальної освіти включає систему наукових знань про театр як мистецтво, практичних навичок, умінь і досвіду у галузі театральної діяльності та творчості, якими має оволодіти студент у процесі навчання.

Аналіз практики використання професійної майстерності у підготовці майбутніх учителів дозволив виявити істотні суперечності досліджуваного процесу: між високим навчально-виховним потенціалом та недостатнім його використанням у професійній підготовці студентів; між вимогами суспільства і школи до особистості молодого спеціаліста, рівня його професійної зрілості та фактичним рівнем підготовки випускників педагогічних ВНЗ до виконання

соціально і професійно зумовлених функцій; між змістом Державного стандарту загальної освіти в галузі “Мистецтво” (змістова лінія “Театральне мистецтво”) і змістом театральної складової підготовки майбутніх учителів; між рівнями існуючої й необхідної готовності майбутніх учителів до професійної діяльності.

Характерною є також значна невідповідність між навчальним часом, відведеним на теоретичну і практичну підготовку студентів у галузі педагогічної майстерності, що призводить до штучної підміни практичного матеріалу короткими теоретичними або історичними відомостями. Наслідком такої невідповідності є відсутність у студентів систематизованих знань, передусім, вітчизняного, елементарних навичок сценічної дії, пластики, сценічного мовлення та спілкування; вмінь організації творчого процесу із використанням театральних ігрових форм і методів роботи; практичного досвіду етичних взаємин у процесі колективної театралізованої діяльності й творчості.

Аналіз театральної складової змісту підготовки майбутніх учителів дозволяє зробити висновок, що вона недостатньо спрямована на формування готовності студентів до реалізації вимог Державного стандарту загальної освіти в галузі “Мистецтво” (змістова лінія “Театральне мистецтво”), а також застосування потенціалу педагогічної майстерності як засобу їх особистісного і професійного розвитку.

Для усунення зазначених вище протиріч у зміст підготовки майбутніх учителів доцільно впровадити театральну складову, спрямовану на формування у них методики творчого використання педагогічної майстерності. Вона повинна бути невід’ємною частиною навчальних планів підготовки майбутніх учителів і має включати:

- вивчення курсів “Основи сценічної культури”, “Основи педагогічної майстерності”;

- упровадження елементів педагогічної майстерності у зміст соціально-гуманітарних та економічних, професійно орієнтованих навчальних дисциплін та програму навчальної педагогічної практики студентів;

– цілеспрямоване застосування театральних ігрових форм і методів роботи у навчально-виховний процес підготовки майбутніх учителів педагогічних ВНЗ;

– створення інформаційно-методичних центрів використання педагогічної майстерності у підготовці майбутніх вчителів.

Важливим елементом у підготовці майбутніх учителів є формування психологічної готовності студентів до реалізації її навчального і виховного потенціалу. Психологічна готовність майбутніх учителів до творчого використання здобутих знань, умінь і навичок визначається нами як складне динамічне психічне утворення, що виражає сукупність інтелектуальних, мотиваційних, операційно-діяльнісних і емоційно-вольових складових психіки вчителів.

Мотиваційно-ціннісний компонент психологічної готовності відображає наявні потреби, настанови, інтереси, театральну-педагогічну діяльність, усвідомлення нею мети та мотивів використання педагогічної майстерності у загальноосвітній школі; *когнітивний* – систему спеціальних (мистецтвознавчих), театральних-педагогічних і фахово-методичних знань у галузі театального мистецтва. *Операційно-діяльнісний* компонент – включає практичні навички, уміння та досвід у галузі драматургічної, акторської (сценічної), режисерсько-педагогічної й театально-оформлювальної діяльності.

Високий рівень психологічної готовності студентів до педагогічної майстерності характеризується і прогнозується як взірцева модель і має такі критерії сформованості: наявність стійкого художньо-естетичного інтересу, позитивного почуттєво-ціннісного ставлення особистості до професійної діяльності, театральних-педагогічних діяльності; чітке усвідомлення мети і мотивів використання надбань педагогічної майстерності у загальноосвітній школі; наявність досвіду у галузі театального мистецтва, здатність до творчого самостійного використання театральних-ігрових форм і методів роботи у педагогічній діяльності.

Узагальнення результатів та виявлення істотних суперечностей досліджуваної проблеми дозволяє зробити висновок про необхідність визначення основних напрямів використання педагогічної майстерності у підготовці майбутніх учителів з метою їх розв'язання. До основних напрямів належать:

- комплексна реалізація навчально-виховного потенціалу у підготовці майбутніх учителів;
- створення педагогічних умов для особистісного та професійного розвитку студентів технічними засобами;
- формування педагогічної майстерності як дієвого засобу узгодження вимог Державного стандарту загальної освіти в галузі “Мистецтво” (змістова лінія “Театральне мистецтво”) та змісту театральної педагогічної підготовки майбутніх учителів;
- забезпечення необхідного рівня психологічної готовності студентів до формування навичок педагогічної майстерності у майбутній професійній діяльності.

З метою доступності та покращення якості освіти студентів у навчальний процес вузу впроваджена система Moodle, яка може бути встановлена на будь-якому сервері, що підтримує PHP, та бази даних типу SQL (у нас MySQL).

Використання Moodle дозволяє:

- надавати через мережу освітні матеріали всім бажаючим студентам або вибраній групі користувачів (*Ресурси, Урок, Словник понять (глосарій)*);
- забезпечувати та підтримувати можливість взаємного спілкування між учасниками освітнього процесу, які вивчають курс з використанням *синхронного* (учасники комунікації повинні мати доступ до мережі в один і той же час і скористатися Чатом, Програмою-комунікатором, внутрішньою системою обміну повідомленнями тощо), та *асинхронного* режимів (одночасний доступ до мережі не потрібен; контакт здійснюється з використанням Форуму, e-mail, Завдання, Журналу (Робочого зошиту));

– документувати та зберігати роботи, результати дискусій, задані питання і одержані відповіді. Як управління курсом з використанням системи e-learning створюється своєрідне «портфоліо» як всієї групи, так і кожного учасника курсу;

– надавати інструменти, які забезпечують можливість здійснення поточного контролю і оцінки досягнень окремих учасників і доставку зворотних даних про вивчення кожної теми, зокрема оцінок і відгуків (рецензій) на їх роботи (Форум, Завдання, Журнал (Робочий зошит), Оцінки, Звіти, Опиту, Запитальники, Анкети);

– аналізувати участь та активність окремих учасників курсу, їх час, присвячений роботі з матеріалами; давати оцінку того, оволодіння якими елементами курсу викликало в групі (або учасника) найбільші труднощі; швидко реагувати на проблеми, що виникають, наприклад, при пересиланні додаткових матеріалів; організовувати іншими учасниками курсу, які краще справляються з навчальними завданнями, підтримувати контроль за смисловою (дидактичною) стороною допомоги, яка надається.

Отож, у зміст підготовки майбутніх учителів доцільно впровадити театральну складову, завдання якої – формування театральної культури та методики формування педагогічної майстерності, яка має стати невід’ємною частиною навчальних планів підготовки майбутніх учителів.

Література:

1. Єлісовенко Ю.П. Театральна складова професійної мистецької освіти в Україні / Ю.П. Єлісовенко // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2001. – № 1. – С. 76–82.
2. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : Навч. посіб. / І.А. Зязюн, Г.М. Сагач – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.